

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ**

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

*(для студентів курсу 2 курсу денної і заочної форм навчання
спеціальності 073 – Менеджмент)*

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» (для студентів курсу 2 курсу денної і заочної форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. Н. В. Можайкіна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018 – 35 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. Н. В. Можайкіна

Рецензент

І. А. Островський, кандидат економічних наук, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою економічної теорії,
протокол № 2 від 25.09.2016.*

ЗМІСТ

	Стор.
Передмова	4
1 Зміст дисципліни	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	6
Теми 1-3 Предмет, значення і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку. Еволюційні періоди формування МЕВ.....	6
Теми 4-6 Середовище розвитку МЕВ. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ. Міжнародний поділ праці (МПП) як об'єктивна основа МЕВ. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ).....	6-7
Теми 7-9 Глобалізація економічного розвитку та економічна єдність світу. Глобальні проблеми СГ і МЕВ. Загальні проблеми сучасних МЕВ. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ. Міжнародна торгівля (МТ) як головна форма МЕВ та її регулювання.....	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	8
Теми 10-13 МЕВ у сфері послуг. Міжнародні транспортні відносини Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво. Міжнародні науково-технічні відносини. Міжнародна міграція робочої сили (ММРС).....	8
Теми 14-16 Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу . Міжнародні організації з регулювання валютних відносин Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	9
2 Плани практичних занять за змістовими модулями й навчальними елементами	10
3 Задачі для самостійної роботи.....	23
4 Залікові питання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини».....	25
5 Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.....	26
6 Порядок поточного та підсумкового оцінювання знань студентів.....	28
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	32

ПЕРЕДМОВА

Методичні матеріали до вивчення нормативної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» складені відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра за напрямом 0502 «Менеджмент» спеціальності 073 – Менеджмент. Вона охоплює всі змістові модулі, визначені анотацією для мінімальної кількості годин, передбачених стандартом. Вивчається курс «Міжнародні економічні відносини» після опанування дисциплінами «Основи економічної теорії», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Історія економіки та економічної думки».

Основною метою викладання дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування у майбутніх бакалаврів системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин для фундаментальної освіти та практичної діяльності за фахом.

На досягнення зазначеної мети направлені такі завдання вивчення курсу студентами:

- розуміти сутність міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин, їх значення та еволюцію, чинники і рівні розвитку, особливості дії законів і принципів;

- засвоїти понятійний апарат, що застосовується в світовій господарській практиці;

- знати про роль та значення окремих країн і регіонів у міжнародній економіці, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій;

- уміти творчо аналізувати стан сучасної системи світового господарства та місце України в ній;

- визначити проблеми й тенденції розвитку міжнародної економіки та МЄВ;

- використовувати одержані знання в умовах України та за кордоном, виходячи з цілей інтеграції нашої країни в сучасну систему світогосподарських зв'язків.

Система джерел міжнародної економіки та МЄВ є однією з найбільш розгалужених серед інших економічних дисциплін. З огляду на різноманітність і з рахуванням ієрархічної підлеглості доцільно кваліфікувати їх таким чином:

1. Конституція України як основний закон.

2. Законодавчі акти України:

- закони України;

- кодекси, статуси, настанови та інші кодифіковані акти з міжнародних економічних відносин.

3. Постанови Верховної Ради України.

4. Укази та розпорядження Президента України.

5. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.

6. Нормативні накази, інструкції та інші документи центральних органів законодавчої влади (міністрів, державних комітетів і відомств).

7. Нормативні акти державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування, що стосуються міжнародних відносин.

8. Міжурядові угоди України з іншими державами та міжнародно-правові акти, ратифіковані й звані Україною.

Серед робіт вітчизняних авторів з курсу «Міжнародні економічні відносини» треба відзначити праці авторських колективів під керівництвом А. С. Філіпенка «Міжнародні економічні відносини. Історія міжнародних економічних відносин», «Міжнародна торгівля та інвестиції», «Світова економіка».

З фундаментальних праць можна рекомендувати навчальні посібники: В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко «Міжнародні економічні відносини», Ю. Г. Козак. «Міжнародна економіка»; Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, К. І. Ржепішевський «Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях», а також Л. М. Горбач, О. В. Плотніков «Міжнародні економічні відносини», І. М. Школа, В. М. Козменко, О. В. Бабінська «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна економіка» за редакцією А. М. Поручника; «Міжнародна економіка» за редакцією А. П. Румянцева та ін.

Актуальність проблеми та динаміка міжнародних економічних стосунків вимагають постійного реагування на всі зміни в міжнародній економіці, поглибленого й уважного вивчення їх причин та наслідків у режимі поточного часу. Тому до вивчення основної та додаткової літератури, з якої найважливішими є законодавчо-нормативні акти України, навчальні посібники, та підручники, необхідно зазначити поточні матеріали з проблематики курсу, включаючи таку інформацію, аналітичні дані, статистичні відомості до контрольних робіт, які готують студенти-заочники. Нові повідомлення з стану МЄВ містяться у таких відомих періодичних виданнях як «Економіка України» «Голос України», « Урядовий кур'єр», «День», «Джерело життя» та ін.

Вивчаючи курс МЄВ, студенти набувають навичок використовувати статистичні матеріали, іншу інформацію, що ілюструє закономірності розвитку світогосподарських зв'язків, процес входження України до міжнародної економіки.

Вивчення курсу «Міжнародні економічні відносини» сприяє формуванню студентами власного світогляду щодо процесів, які відбуваються щоденно у цій важливій сфері людського буття, а також обумовлює підвищення фахових знань.

1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 1 Предмет, значення і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини»

Предмет і завдання курсу МЕВ. МЕВ як економічна категорія: сутність, рівні і фактори розвитку. Показники залучення національної економіки у світову економіку. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі та місце в них України.

Тема 2 Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку.

Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ

Основні етапи еволюції і становлення світового ринку, світового господарства та міжнародної економіки. Світове господарство: сутність, елементи, суб'єкти, фактори розвитку. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Показники рівня економічного розвитку країни та місце в світовій економіці. Критерії систематизації країн в світовій економіці. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Національні економічні моделі розвитку країн.

Тема 3 Еволюційні періоди формування МЕВ. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку

Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу. Міжнародні економічні відносини епохи Середньовіччя. Міжнародні економічні відносини в умовах становлення індустріальної цивілізації. Міжнародні економічні відносини індустріальної епохи. Світогосподарські зв'язки на сучасному етапі.

Місце та роль МЕВ у розвитку національної економіки. МЕВ як елемент структури СГ. Форми МЕВ, їх взаємозв'язок. Фактори розвитку МЕВ у системі СГ. Проблеми економічної взаємозалежності. Національна та міжнародна взаємозалежності та МЕВ. Розвиток торговельно-економічних діалогів. Місце України у системі МЕВ.

Тема 4 Середовище розвитку МЕВ.

Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ

Поняття середовища МЕВ, його структура і особливості. Економічне середовище формування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємодії. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ. Політико-правове середовище МЕВ. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ.

Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Головні економічні закони розвитку СГ і МЕВ. Поняття та система принципів розвитку МЕВ.

Тема 5 Міжнародний поділ праці (МПП) та кооперація виробництва як об'єктивна основа МЄВ

Міжнародний розподіл факторів виробництва. Класифікація факторів виробництва по походженню (основні та розвигі) та по ступеню спеціалізації (загальні та спеціальні). Міжнародна мобільність факторів виробництва. Теоретичні основи міжнародного поділу праці. Міжнародний поділ праці (МПП), основні фактори та показники його розвитку. Особливості МПП у сучасних умовах. Міжнародні спеціалізація і кооперування виробництва як форми прояву МПП. Інтернаціоналізація виробництва. Інтернаціоналізація господарської діяльності. Глобалізація. Проблеми і передумови участі України у МПП.

Тема 6 Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)

Трактування сутності економічної інтеграції. Об'єктивні передумови розвитку, цілі і значення МЕІ. Ознаки, рівні та фактори розвитку МЕІ. Етапи розвитку МЕІ. Статичні та динамічні ефекти інтеграції. Економічні наслідки інтеграції країн. Сучасні інтеграційні угруповання країн. Особливості європейських інтеграційних процесів. Європейська економічна інтеграція України.

Тема 7 Глобалізація економічного розвитку та економічна єдність світу.

Глобальні проблеми СГ і МЄВ. Загальні проблеми сучасних МЄВ

Глобалізація економічного розвитку і роль МЄВ у формуванні елементів глобальної економіки. Формування економічної єдності світу. Характеристика глобальних проблем МЄВ та СГ. Основні напрямки міжнародної економічної співпраці щодо розв'язання глобальних проблем. Українська держава у контексті глобалізму.

Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЄВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Проблеми зовнішньої заборгованості в МЄВ. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЄВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК.

Тема 8 Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЄВ

Сутність, значення, класифікація, фінансові кошти, методи діяльності міжнародних організацій (МО) та їх роль у регулюванні МЄВ. Багатоцільові міжнародні організації та альянси. Функціональні міжнародні організації та регіональні фінансові інститути. Міжнародні галузеві організації та об'єднання підприємців. Здійснення міжнародної економічної політики через структуру ГАТТ/СОТ.

Тема 9 Міжнародна торгівля (МТ) як головна форма МЄВ та її регулювання

Основні теорії міжнародної торгівлі. Сутність міжнародної торгівлі, її динаміка та структура. Система показників розвитку міжнародної торгівлі. Види, форми та методи міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародної торгівлі. Види зовнішньоторговельної політики. Методи державного регулювання зовнішньоторговельних відносин. Міжнародні організації, що регулюють МТ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тема 10 МЕВ у сфері послуг. Міжнародні транспортні відносини

Суть, класифікація та сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами. Характеристика основних секторів світового ринку послуг. Особливості міжнародної торгівлі послугами на сучасному етапі. Транспортні витрати у міжнародній торгівлі послугами. Туристські послуги на світовому ринку. Державне та міжнародне регулювання світовою торгівлею послугами.

Загальна характеристика міжнародного ринку транспортних послуг. Фактори вибору транспорту для міжнародних сполучень. Етапи і основні операції міжнародного перевезення вантажу. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями. Проблеми участі України в міжнародних транспортних послугах.

Тема 11 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Міжнародний рух капіталу та його форми. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) та їх роль у структурі закордонного інвестування. Сутність і основні сфери міжнародної інвестиційної діяльності та виробничого співробітництва. Роль транснаціональних компаній (ТНК) та фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва. Особливості розвитку спільного підприємництва у сучасних умовах. Вільні економічні зони (ВЕЗ) як форма міжнародного виробничого співробітництва. Україна на ринку міжнародних інвестицій.

Тема 12 Міжнародні науково – технічні відносини (МНТВ)

Сутність та особливості міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС). Причини розвитку МНТС. Сучасні особливості МНТВ. Форми і засоби міжнародного науково-технічного обміну. Комерційний зміст науково-технічної діяльності. Міжнародна передача (трансфер) технологій та її регулювання.

Тема 13 Міжнародна міграція робочої сили (ММРС)

Суть, причини та сучасні ознаки міжнародної трудової міграції. Форми і головні напрями сучасних міграційних потоків. Державне і міжнародне регулювання міграції робочої сили. Вплив міграційних процесів на соціально-економічний розвиток країн світу. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 14 Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Сутність, елементи та закономірності функціонування світової валютної системи та валютних відносин. Функції валютної системи, рівні функціонування та їх взаємодія. Етапи розвитку світової валютної системи. Валютний курс та фактори його формування. Світовий валютний ринок. Валютне регулювання та види валютної політики.

Тема 15 Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу. Міжнародні організації з регулювання валютно-кредитних відносин

Міжнародний рух капіталу: сутність, форми, регулювання. Міжнародні інвестиції як форма руху капіталу. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів. Міжнародні фінансові центри. Офшорні зони. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Міжнародна координація валютних відносин. Основні функції міжнародних валютно-кредитних інститутів. Міжнародний валютний фонд (МВФ) – компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Група Світового банку, мета створення, функції, структура, об'єкти кредитування. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР). Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі валютно-кредитних відносин.

Тема 16 Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Передумови інтеграції: економічні, політико-правові, соціально-культурні, інфраструктурні. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Чинники виходу України на зовнішні ринки (позитивні, негативні). Шляхи та показники адаптації України до світового економічного простору та обставини, що цей процес ускладнюють. Регіональні пріоритети України. Приєднання України до СОТ як довгостроковий фактор стабільного розвитку.

2 ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ Й НАВЧАЛЬНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Теми 1 - 4 Предмет, значення і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку.

Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку. Еволюційні періоди формування МЕВ. Середовище розвитку МЕВ. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ.

План лекції

1. Предмет та завдання курсу «Міжнародні економічні відносини».
2. МЕО як економічна категорія: сутність, рівні і фактори розвитку.
3. Основні етапи еволюції і становлення міжнародної економічної системи (світового ринку, світового господарства, міжнародної економіки).
4. Еволюційні періоди формування МЕВ (вивчається самостійно).
5. Країни в міжнародній економіці та показники, що їх характеризують.
6. Середовище розвитку МЕВ. Його структура і особливості (вивчається самостійно).
7. Головні економічні закони розвитку СГ і МЕВ. Поняття та система принципів розвитку МЕВ.

План семінару

1. Характеристика МЕВ як навчальної дисципліни.
2. Сутність міжнародних економічних відносин, їх форми, рівні та проблеми розвитку.
3. Основні етапи (світовий ринок, світове господарство, міжнародна економіка) формування міжнародної економічної системи (передумови, сутність і характерні ознаки) та еволюційні періоди формування МЕВ.
4. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ і МЕВ.
5. Основні суб'єкти міжнародної економічної системи. Групування країн світу в системі СГ та показники рівня економічного розвитку.

Ключові поняття

Міжнародні економічні відносини (МЕВ), рівні МЕВ, форми МЕВ, економічні контакти, економічне співробітництво, економічна взаємодія, економічна інтеграція, світова економіка, міжнародна торгівля товарами та послугами, міжнародна інвестиційна та виробнича діяльність, міжнародні науково-технічні відносини, міжнародна міграція робочої сили, міжнародні валютно-фінансові відносини, міжнародні кредитно-грошові відносини, світовий ринок, внутрішній ринок, національний ринок, міжнародний ринок, сукупний попит та пропозиція, світове господарство, міжнародна економіка, міжнародна мікроекономіка та макроекономіка, валовий світовий продукт, транснаціональні корпорації, інтеграційні об'єднання, міжнародні економічні організації, класифікації країн в МЕ (розвиті, розвиваючи, нові індустріальні, з

перехідною економікою, з відкритою економікою), показники рівня економічного розвитку країн. Середовище розвитку МЄВ (природно-географічне, економічне, соціально-культурне, політичне-правове), зовнішнє середовище, внутрішнє середовище, інфраструктура МЄВ, головні економічні закони, система принципів розвитку МЄВ.

Теми рефератів

1. Еволюція формування сучасного світового ринку.
2. Основні періоди та особливості розвитку світового господарства.
3. Особливості формування сучасних міжнародних економічних відносин.
4. Головні детермінанти зближення національних економік.
5. Особливості динаміки розвитку економіки розвинутих країн.
6. Основні економічні проблеми країн, що розвиваються.
7. Основні риси країн з перехідною економікою.
8. Світова економічна рівновага – основа функціонування міжнародної економічної системи.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Які загальні проблеми можна окреслити в якості предмета та завдань курсу МЄВ?
2. Які аспекти розвитку сучасних МЄВ потребують особливої уваги та аналізу для вітчизняних суб'єктів ЗЕД?
3. Що таке світовий ринок, як він формувався і які основні ознаки йому притаманні?
4. Поясніть відмінності між внутрішнім, національним, міжнародним і світовим ринками.
5. Коли сформувалось світове господарство і які основні періоди розвитку воно пройшло? Які є визначення цієї категорії ?
6. Що таке міжнародна економіка і які ознаки вона має ? Що її єднає з світовим ринком і світовим господарством ? Які є відмінності?
7. Перерахуйте основні макроекономічні показники для аналізу розвитку світового господарства і МЄВ.
6. Якою є структура міжнародної економіки?
7. Назвіть об'єкти і суб'єкти МЄВ
8. Охарактеризуйте типи країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
9. Які показники визначають рівень економічного розвитку країни?

Завдання для самостійної роботи

1. Чому теорія міжнародної економіки розглядає товар не як продукт виробництва, а як предмет сукупного попиту і сукупної пропозиції?
2. Назвіть основні особливості розвитку міжнародних економічних зв'язків стародавнього світу.
3. Визначте особливості розвитку основних форм МЄВ в епоху Середньовіччя.
4. Як змінились міжнародні економічні зв'язки у найновіший період з розпадом соціалістичної системи?

Література: 15, 17; 24; 30; 32; 36; 43; 49; 50; 51; 52; 54; 62.

Тема 5 Міжнародний поділ праці (МПП) як об'єктивна основа МЄВ

План лекції

1. Міжнародний поділ факторів виробництва, їх класифікація по походженню та по ступеню спеціалізації.
2. Міжнародний поділ праці (МПП), форми, типи, види, основні фактори розвитку та показники.
3. Міжнародна спеціалізація виробництва (МСВ) та міжнародна виробнича кооперація (МВК), інтернаціоналізація, транс націоналізація, глобалізація.

План семінару

- 1 Міжнародний поділ факторів виробництва та їх мобільність як передумова міжнародного поділу праці.
- 2 Міжнародний поділ праці (МПП), об'єктивні основи та сучасні тенденції його розвитку (форми, типи, види).
- 3 Міжнародна спеціалізація виробництва (МСВ) та міжнародна виробнича кооперація (МВК).
- 4 Інтернаціоналізація виробництва та інтернаціоналізація господарської діяльності, транснаціоналізація, глобалізація.
- 5 Проблеми участі України у МПП.

Ключові поняття

Міжнародний поділ факторів виробництва, класифікація факторів виробництва по походженню (основні, розвинуті) та по ступеню спеціалізації (загальні, спеціальні), мобільність факторів виробництва, суспільний поділ праці (загальний, частковий, одиничний), міжнародний поділ праці (МПП), експорт; імпорт; торговий оборот, торгове сальдо, міжнародна спеціалізація виробництва (МСВ), міжнародна виробнича кооперація (МВК), інтернаціоналізація виробництва, інтернаціоналізація господарської діяльності, транснаціоналізація, глобалізація міжнародної економіки.

Теми рефератів

1. Фактори виробництва як основа досягнення конкурентних переваг на світовому товарному ринку.
2. Специфіка взаємодії національних та інтернаціональних факторів розвитку.
3. Великі географічні відкриття - передумови для міжнародного поділу праці.
4. Передумови та фактори розвитку міжнародного поділу праці (МПП).
5. Основні напрямки розвитку міжнародної спеціалізації виробництва (МСВ).
6. Сутність та види міжнародної виробничої кооперації (МВК).
7. Основні етапи інтернаціоналізації розвитку господарського життя.
8. Вплив глобалізації на національні економіки.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Дайте визначення середовища МЄВ. Як проявляється вплив політико-правового середовища на діяльність економічних суб'єктів?
2. Як впливають основні елементи соціально-культурного середовища на міжнародні економічні відносини?

3. Назвіть класифікацію чинників економічного середовища. Як вони впливають на формування МЕН?
4. Назвіть основні закони під впливом яких розвивається національне та світове господарство.
5. Які фактори визначають місце країни в МПП?
6. Особливості і тенденції розвитку МПП.
7. Якими об'єктивними чинниками зумовлюється розвиток міжнародного поділу праці?
8. Чому МПП є основою міжнародних відносин?
9. Охарактеризуйте проблеми участі України в МПП.
10. Що являє собою інтернаціоналізація виробництва?
11. Яку роль інтернаціоналізація капіталу відіграє у функціонуванні сучасного світового господарства?

Завдання для самостійної роботи

1. Які складові формують середовище МЕН та які із них справляють найбільший вплив на перебіг міжнародних контактів та співробітництво?
2. За якими показниками можна оцінити стан економічного середовища країни-контрагента?
3. Назвіть конкретні приклади щодо значущості чинників соціокультурного середовища для формування стратегій виходу компаній на міжнародні ринки.

Література: 17; 24; 26; 32; 37; 38; 39; 44; 47; 49; 51; 52; 54; 60; 63.

Теми 6 Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)

План лекції

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ), фактори її розвитку.
2. Основні ознаки, рівні і форми МЕІ.
3. Статичні та динамічні ефекти інтеграції (створення митного союзу).
4. Основні сучасні інтеграційні угруповання країн та особливості розвитку європейської економічної інтеграції.

План семінару

1. Сутність, передумови, цілі та форми розвитку міжнародної економічної інтеграції.
2. Основні ознаки, рівні та форми міжнародної економічної інтеграції.
3. Регіональні інтеграційні угруповання. Особливості європейських інтеграційних процесів.
4. Економічні наслідки інтеграції країн.

Ключові поняття

Міжнародна економічна інтеграція, зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз, інтеграційне об'єднання, статистичний та динамічний ефекти інтеграції, ефект створення та відхилення торгівлі, Європейський Союз (ЕС), Співдружність Незалежних Держав (СНД), Азіатсько-тихоокеанське

економічне співробітництво (АТЕС); Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН), Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА), Латиноамериканський спільний ринок (МЕРКОСУР).

Теми рефератів

1. Стратегії розвитку національних економік за поглибленням міжнародних процесів.
2. Динаміка і фактори розвитку міжнародних інтеграційних союзів.
3. Характер та динаміка інтеграційних процесів в Європі.
4. Порівняльна характеристика інтеграційних процесів в Америці, Азії та Африці.
5. Участь України в регіональних інтеграційних процесах.
6. Дезінтеграційні процеси у сучасному світі: причини, масштаби, наслідки.
7. Особливості регіональної політики Європейського Союзу.
8. Передумови інтеграції України у світове господарство.
9. Пріоритетні напрями галузевої орієнтації економіки України в контексті європейської інтеграції.
10. Характер інтеграційних процесів у рамках СНД.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. В чому полягають сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції?
2. Дайте порівняльну характеристику основних форм міжнародної економічної інтеграції.
3. Що таке ефект утворення та відхилення торгівлі ?
4. Які основні етапи пройшов Європейський Союз в своєму розвитку ?
5. Які суперечності та сучасний стан розвитку СНД ?
6. В чому полягає специфіка міжнародної інтеграції України ?
7. Які сучасні інтеграційні пріоритети має Україна ?
8. Членом яких економічних угруповань є Україна ?

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте зміст різних теоретичних поглядів на розвиток економічної інтеграції.
2. Розкрийте сутність критеріїв Світового банку для оцінки інтеграційного угруповання та відповідності його інтересам міжнародної економіки.
3. Які фактори сприяли появі ЕС (політичні та економічні передумови).
4. Особливості та ефективність регіонального співробітництва України.

Література: 16; 17; 18; 20; 21; 26; 30; 32; 33; 43; 47; 49; 52; 58.

**Теми 7-8 Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ.
Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному
співробітництві і регулюванні МЕВ**

План лекції

1. Сутність, зміст і основні етапи глобалізації як фактора розвитку.
2. Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ в формуванні елементів глобальної економіки.
3. Соціально-економічні наслідки глобалізації і сучасні проблеми економічного розвитку.
4. Міжнародні економічні організації та їх роль у регулюванні МЕВ.

План семінару

1. Процеси глобалізації та економічна єдність світу.
2. Характеристика глобальних проблем МЕВ та СГ.
3. Сутність, значення, класифікація, фінансові кошти, методи діяльності міжнародних організацій (МО) та їх роль у регулюванні МЕВ.

Ключові поняття

Глобалізація, регіоналізація, етапи глобалізації, глобальні проблеми людства, міжнародні економічні організації.

Теми рефератів

1. Форми прояву глобалізації.
2. Етапи інтернаціоналізації господарського життя.
3. Передумови (рушійні сили) глобалізації.
4. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.
5. Глобальні проблеми МЕВ та СГ, шляхи їх подолання.
6. Засоби і методи діяльності міжнародних організацій.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Дайте визначення глобалізації як економічного процесу.
2. Які чинники сприяють посиленню економічної єдності світу?
3. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи глобалізації.
4. Охарактеризуйте сутність глобалізаційних процесів та вкажіть на переваги та недоліки, які набувають країни світу та людство загалом внаслідок їх розвитку.
5. Назвіть передумови та чинники виникнення глобальних проблем МЕВ та СГ.
6. Яким чином пов'язана проблема глобалізації та глобальних проблем з економічною єдністю світу?
7. Які організації об'єднує Світовий банк?
8. Що являє собою МВФ і яке місце він займає в здійсненні регулювання міжнародної макроекономіки?
9. Перелічіть міжнародні економічні організації, з якими співпрацює Україна.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте нових суб'єктів економічних відносин, до яких переходить провідна роль у формуванні міжнародного економічного середовища.
2. Які підходи до визначення етапів глобалізації ви знаєте?
3. У чому полягають відмінності між індустріальним та глобальним після індустріальним суспільством?

Література: 16; 17; 18; 20; 21; 26; 30; 32; 33; 43; 47; 49; 52; 58.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

**Теми 9-10 Міжнародна торгівля (МТ) як головна форма МЕВ та її
регулювання. МЕВ у сфері послуг. Міжнародні транспортні відносини**

План лекції

1. Основні теорії міжнародної торгівлі.
2. Сутність міжнародної торгівлі, її динаміка та структура.
3. Види, форми та методи міжнародної торгівлі.
4. Регулювання міжнародної торгівлі
5. МЕВ у сфері послуг. Міжнародні транспортні відносини (вивчається самостійно).

План семінару

1. Класичні теорії міжнародної торгівлі та їх значення.
2. Сутність, структура та динаміка міжнародної торгівлі, її показники.
3. Види міжнародної торгівлі, їх порівняльна характеристика.
4. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
5. Інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами.
6. Особливості сучасної зовнішньої торгівлі України.

Ключові поняття

Світова торгівля, міжнародна торгівля, зовнішня торгівля, експорт, імпорт, реекспорт, реімпорт, торгові товари, неторгові товари, зовнішньоторговельний оборот (ЗТО), світовий товарообіг, сальдо торгівельного балансу, експортна квота, імпортна квота, зовнішньоторговельна квота, компенсаційна торгівля, бартер, зустрічна торгівля, зворотна закупівля, зовнішньоторговельна політика держави, фритредерство (вільна торгівля), протекціонізм, тарифні методи регулювання, нетарифні методи регулювання, митний тариф, квотування, демпінг, «добровільне» обмеження експорту, світова ціна, товарна структура торгівлі, торгівля кооперованою продукцією, трансферні ціни, фізичний обсяг торгівлі.

Теми рефератів

1. Сутність теорії абсолютних переваг, її позитивні та негативні риси.
2. Теорія порівняльних переваг, її значення та недоліки.
3. Теорія співвідношення чинників виробництва, передумови її обґрунтування та висновки здійснення її тестування В.Леонт'євим.
4. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі.
5. Сутність зовнішньої торгівлі та її особливості на сучасному етапі.
6. Форми зовнішньої торгівлі, переваги та недоліки.
7. Роль НТР у посиленні розвитку міжнародної торгівлі.
8. Ціноутворення в міжнародній торгівлі та особливості формування світової ціни.
9. Економічні наслідки введення мита.
10. Україна на світовому ринку товарів та послуг.
11. Розвиток МЕВ в сфері транспортних послуг.

12. Регулювання сучасної міжнародної торгівлі: система, методи та політика держави.

13. Роль міжнародних організацій в регулювання міжнародної торгівлі.

14. Проблеми інтеграції України у світові товарні ринки.

15. Конкурентоспроможність українських товарів та послуг на світових ринках та можливі засоби її підвищення.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Теорія абсолютних переваг пояснила причини торгівлі між країнами, чим була викликана необхідність розробки теорії порівняльних переваг?

2. Поясніть, як країна, що не володіє абсолютною перевагою у виробництві жодного з товарів одержує вигоду від участі в міжнародній торгівлі?

3. «Парадокс Леонтьєва» заперечує правильність висновків теорії Хекшера-Оліна, як це співвідноситься з реальною практикою міжнародної торгівлі.

4. Що мається на увазі під поняттям «зовнішня торгівля», в чому її відмінність від міжнародної торгівлі?

5. Охарактеризуйте основні показники світової торгівлі.

6. При підрахунку торгового обороту розрізняють вартісний і фізичний об'єм зовнішньої торгівлі, в чому їх відмінність, який з підходів дозволяє визначити реальну динаміку зовнішньої торгівлі країн ?

7. Чи можуть використовуватися для характеристики міжнародної торгівлі такі кількісні показники як торгове сальдо та торговий оборот? Якщо ні, то поясніть чому.

8. Поясніть, чим викликане перевищення вартості сукупного імпорту над сукупним експортом.

9. Що розуміється під товарною структурою світової торгівлі, на які основні групи ділиться експорт і імпорт різних країн ?

10. Поясніть в якому інтервалі повинна встановитися ціна на світовому ринку, щоб торгівля між країнами була економічно взаємовигідною.

11. В чому полягає принципова відмінність торгових товарів від неторгових, які чинники впливають на процес формування ціни як однієї так і іншої групи товарів?

12. Які основні тенденції з погляду зміни динаміки міжнародної торгівлі можна виділити, аналізуючи розвиток міжнародної торгівлі впродовж 20-го сторіччя?

13. Які особливості характерні ринку послуг, які відрізняють його від ринку товарів?

Завдання для самостійної роботи

1. В чому полягає сутність стандартної моделі міжнародної торгівлі на базі теорії взаємного попиту?

2. Що таке загальна міжнародна рівновага?

3. Як впливає економічний ріст на міжнародну торгівлю окремих країн.

4. Що спільного і яка різниця в діяльності з регулювання міжнародних торговельних відносин у таких міжнародних організаціях, як ГАТТ/СОТ, ЮНКТАД, МТЦ, ЮНКТАД/ГАТТ і МТП?

Література: 7; 9; 16; 17; 18 20; 22; 23; 25; 26; 32; 41; 42; 46; 49; 54; 56.

**Теми 11-13 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво. Міжнародні науково-технічні відносини.
Міжнародна міграція робочої сили**

План лекції

1. Міжнародний рух капіталу та його форми.
2. Інвестиції та міжнародне виробництво.
3. Міжнародний науково-технологічний обмін.
4. Міжнародна трудова міграція

План семінару

1. Сутність, принципи, основні форми, функціональний розподіл та причини міжнародного руху капіталу.
2. Форми підприємств з іноземними інвестиціями. Причини експорту та імпорту іноземних інвестицій.
3. Портфельні інвестиції, їх види та причини поширення.
4. Міжнародне науково-технологічне співробітництво (МНТС): сутність, особливості та характерні ознаки.
5. Міжнародний обмін технологіями. Суб'єкти та об'єкти світового ринку технологій. Класифікація технологій. Світовий ринок технологій.
6. Сутність, основні причини та сучасні особливості міжнародної трудової міграції.

Ключові поняття

Інвестиції, міжнародна інвестиційна діяльність, правило Л.Вальраса, капітал (офіційний, приватний, підприємницький, позичковий), прямі іноземні (ПІІ) та портфельні інвестиції, суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності, інвестори, інвестиційний клімат, інвестиційна позиція; філіал, дочірня компанія; асоційована компанія, транснаціональна корпорація (ТНК), фінансово-промислова група (ФПГ), багатонаціональна корпорація (БНК), спільні підприємства (СП), стратегічні альянси, вільні економічні зони (ВЕЗ), інформаційні ВЕЗ, офшорна зона, форми інвестиційно-іноваційної діяльності, міжнародне науково-технологічне співробітництво (МНТС), технологія, технічний прогрес, патент, ліцензія, копірайт, товарний знак, міжнародна міграція робочої сили, еміграція, імміграція, рееміграція, «відплив умів», міграційне сальдо.

Теми рефератів

1. Інтернаціоналізація ринків капіталу.
2. Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності.
3. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності.
4. ТНК як фактор посилення взаємозалежності держав.
5. Міжнародні стратегічні альянси, мета створення, роль та їх вплив на МЕ та МEB.
6. Роль іноземних інвестицій в трансформаційних процесах країн із перехідною економікою.

7. Регіональні особливості залучення прямих іноземних інвестицій в умовах глобалізації.

8. Форми й методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях.

9. Фактори підвищення ефективності міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

10. Основні доміанти та особливості інвестиційної стратегії України.

11. Некомерційні засоби міжнародного науково-технічного обміну.

12. Технологічна політика ТНК.

13. Необхідність державного регулювання ринку технологій.

14. Міжнародна організація праці: її завдання та напрями діяльності.

15. Вплив глобалізації на міжнародну міграцію робочої сили.

16. Ефективна державна міграційна політика – передумова повноцінної інтеграції України у світовий ринок праці.

Контрольні запитання для самопідготовки.

1. Яке значення має міжнародне виробниче співробітництво для розвитку світового господарства ?

2. Охарактеризуйте основні форми міжнародного руху капіталу.

3. В чому суть і які основні чинники прямого зарубіжного інвестування?

4. В чому полягають основні тенденції розвитку ринку міжнародних прямих інвестицій?

5. Дайте характеристику основних ознак ТНК та БНК, позитивних і негативних тенденцій їх розвитку за сучасних умов.

6. Які основні переваги ТНК перед компаніями орієнтованими тільки на один ринок?

7. Яка роль ТНК в науково-дослідницькій діяльності?

8. Назвіть фактори, які сприяють розвитку СП.

9. Яка мета ставиться при створенні ВЕЗ у розвинутих країнах і країнах, що розвиваються?

10. Дайте характеристику різних типів ВЕЗ.

11. Назвіть форми та засоби технологічного обміну.

12. Які особливості міжнародної торгівлі технологіями характерні для сучасного етапу?

13. У чому полягає сутність міжнародної трудової міграції і які її визначальні риси?

14. Назвіть основні фактори посилення міграційних процесів в Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. В чому суть правила Л.Вальраса. Розкрийте зміст економічних ефектів прямих інвестицій.

2. Які є теорії і як вони трактують розширення діяльності ТНК.

3. Що таке міжнародні науково-технічні програми, в яких з них бере участь Україна?

4. В чому полягає економічний ефект від міжнародної трудової міграції?

Література: 17; 18; 20; 23; 26; 33; 39; 41; 48; 49; 51; 52; 61.

Тема 14-15 Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу . Міжнародні організації з регулювання валютних відносин.

План лекції

1. Сутність, елементи та закономірності функціонування світової валютної системи та валютних відносин.
2. Етапи розвитку світової валютної системи(вивчається самостійно).
3. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці.
4. Міжнародний фондовий ринок.
5. Міжнародні організації з регулювання валютно-кредитних відносин.

План семінару

1. Сутність і структура сучасної валютної-фінансової системи.
2. Національна і світова валютні системи, функції, рівні та основні елементи.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Сутність міжнародного кредиту як форми руху позичкового капіталу, його функції в сучасному світовому господарстві.
5. Світовий фінансовий ринок.
6. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.
- 7 Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

Ключові поняття

Міжнародна валютно-фінансова система, валютна система, валюта (національна, іноземна), функції валютної системи, елементи валютної системи, валютний курс (номінальний, реальний), валютна операція, валютний ринок, міжнародні розрахунки, вільноконвертована валюта, резервні валюти, фіксований курс, плаваючий курс, валютний паритет, котирування валюти, функції валютного ринку, валютне регулювання, валютні інтервенції, валютні обмеження, валютна політика, девальвація, ревальвація, система золотого стандарту, система золото-девизного стандарту, сучасна валютна система, європейська валютна система, хеджування, спекуляція, міжнародний валютний ринок ФОРЕКС, міжнародний кредитний ринок, фондовий ринок, ринок цінних паперів, валютні операції (спот, форвард, своп, валютні деривати).

Теми рефератів

1. Сутність і основні тенденції розвитку міжнародних валютних відносин.
2. Формування світової валютної системи.
3. Портрет світового ринку: золото вчора, сьогодні, завтра.
4. Види і цілі валютних операцій на світових валютних ринках.
5. Валютний ризик та його страхування у міжнародній підприємницькій діяльності.
6. Важелі регулювання валютних курсів та механізм їх використання.
7. Механізм функціонування світового валютного ринку.
8. Світові фінансові центри.
9. Історія розвитку фінансового ринку.
10. Європейська валютна система – етапи і основні особливості її розвитку.

11. Міжнародні організації з регулювання валютно-кредитних відносин.
12. Особливості становлення та функціонування національної валютної системи України.
13. Проблема стабільності гривні.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Що таке міжнародна валютно-фінансова система і які у неї ключові елементи?
2. Що слід розуміти під терміном «валюта»?
3. Що таке резервна валюта ? В яких основних валютах країни зберігають свої валютні резерви?
4. Що таке валютний паритет і валютний курс?
5. В чому різниця реального та номінального валютного курсу?
6. Які чинники впливають на валютний курс?
7. Для чого здійснюється прогнозування валютного курсу?
8. Що таке ціна валюти та які є її види?
9. Які чинники визначають попит та пропозицію валюти?
10. Які існують види валютної політики?
11. В чому відмінності системи «золотого стандарту» та Бреттон-Вудської валютної системи ?
12. Які є принципи Ямайської валютної системи ?
13. В чому складається сутність поняття «світова валютна система», назвіть її основні елементи.
14. Дайте визначення категорії «валютний ринок». Назвіть його суб'єктів та функції.
15. Які існують основні види операцій на валютному ринку?
16. В чому полягає суть спекулятивних валютних операцій?
17. Що таке валютні ризики ?
18. В чому полягають основні функції фінансового ринку?
19. Які види фінансових ринків ви знаєте?
20. В чому полягають основні передумови глобалізації фінансових ринків?
21. Що таке ринок євровалют?
22. Які організації об'єднує світовий банк? Охарактеризуйте основні напрями діяльності трьох організацій – філій СБ.
23. Назвіть регіональні європейські валютно-кредитні організації. Охарактеризуйте їх діяльність.

Завдання для самостійної роботи

1. Які основні етапи в своєму розвитку пройшла світова валютна система?
2. Що таке світовий валютний ринок, його функції, види операцій та основні тенденції розвитку?
3. Розкрийте значення поняття «конвертованість». В чому відмінність внутрішньої та зовнішньої конвертованості?
4. Специфіка формування Європейської валютної системи. Передумови її виникнення.
5. Що таке ринок євровалют ?

Література: 1; 13; 17; 19; 20; 25; 27; 28; 32; 40; 42; 43; 52; 54; 57.

Тема 16. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

План лекції

1. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ.
2. Передумови входження України до світового економічного простору.
3. Трансформація структури зовнішньої торгівлі як умова інтеграції України до світового ринку товарів та послуг.
4. Регіональні пріоритети України.

План семінару

1. Передумови інтеграції України до світового економічного простору.
2. Шляхи інтеграції України у світове господарство.
3. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

Ключові поняття

Відкрита економіка, модернізація економіки, Єдиний економічний простір, Чорноморське економічне співробітництво.

Теми рефератів

1. Природно-ресурсний потенціал економічного зростання в Україні.
2. Перспективи інтеграції промислового сектора України у світову економічну систему.
3. Особливості інтеграції валютно-фінансової системи України у світове фінансове середовище.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Які чинники зумовлюють особливості інтеграції України у світову економічну систему?
2. Охарактеризуйте напрями модернізації економіки України в умовах глобалізації.
3. Назвіть чинники, що заважають розвиткові міжнародної торгівлі України.
4. Розкрийте значення й особливості транзитного сектора української економіки.

Завдання для самостійної роботи

1. Які основні проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків?
2. Розкрийте особливості впливу процесів глобалізації на модернізацію української економіки.
3. Яке значення має співробітництво України з міжнародними організаціями?

Література: 1; 13; 17; 19; 20; 25; 27; 28; 32; 40; 42; 43; 52; 54; 57.

3 ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Задача 1. Величина експорту країни складає 4,5 % від цифри ВВП, імпорту - 5 млрд. дол., ВВП -100 млрд. дол.. Знайти й прокоментувати величини: 1) сальдо торговельного балансу (чистого експорту); 2) зовнішньоторговельного обороту країни; 3) експортної квоти; 4) імпортної квоти; 5) зовнішньоторговельної квоти країни. Чи є економіка даної країни відкритою?

Задача 2. Використовуючи дані, подані у таблиці, необхідно розрахувати для кожного року:

- 1) експортну, імпортну і зовнішньоторговельну квоти;
- 2) зовнішньоторговельний оборот;
- 3) зовнішньоторговельне сальдо.

На основі одержаних даних визначити ступінь відкритості національної економіки країни.

Експорт, млрд. дол.			Імпорт, млрд. дол.			ВВП, млрд. дол.		
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
121,4	120,5	124,5	121,8	118,3	122,8	590	605	610

Задача 3. Величина експорту країни складає 12 млрд. дол, з них експорт товарів групи X дорівнюється 5 млрд. дол. Цифра загальносвітового експорту досягла 150 млрд. дол. при світовому експорті товарів групи X на суму 75 млрд. дол. Знайти коефіцієнт відносної експортної спеціалізації країни ($K_{век}$) за товарами групи X, зробіть висновки.

Задача 4. Попит і пропозиція на ринку певного товару для малій економіки представлені функціонально: $Q_D = 26-2p$, $Q_S = -14+3p$. Світова ціна складає 10 дол. Держава впроваджує експортне мито 1,5 дол. Як зміняться обсяги експорту? Яку суму можна залучити в державний бюджет?

Задача 5. У країнах А і Б визначені функції попиту і пропозиції на даний товар (Q_D – величина попиту; Q_S – величина пропозиції; p – ціна товару):

$$\begin{aligned} \text{Країна А} \\ Q_D &= 18 - p \\ Q_S &= p - 10 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Країна Б} \\ Q_D &= 40 - p \\ Q_S &= -20 + 2p \end{aligned}$$

Визначте:

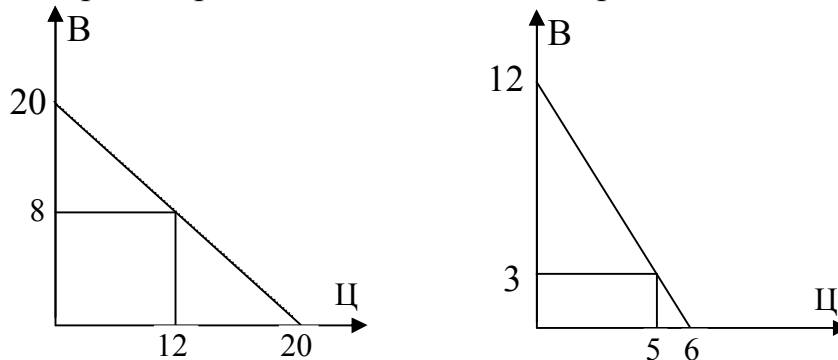
- 1) рівноважні ціни та фізичні обсяги в умовах самозабезпечення країн;
- 2) рівноважну світову ціну і відповідний фізичний обсяг міжнародного обміну.

Задача 6. Попит і пропозиція на ринку певного товару для малій економіки представлені функціонально: $Q_D = 120-4p$, $Q_S = -80+6p$. Світова ціна складає 15 дол. Запроваджена внутрішня субсидія виробникам 1 дол. Як зміняться обсяги імпорту? Яку внутрішню субсидію національним виробникам треба запропонувати, щоб виключити імпорт? Яку суму треба вилучити з державного бюджету в обох випадках?

Задача 7. Попит і пропозиція на ринку певного товару для малій економіки представлені функціонально: $Q_D = 150-2p$, $Q_S = -130+5p$. Світова ціна

складає 30 дол. Держава запроваджує імпорнтне мито 5 дол. Як зміняться обсяги імпорту? Яка сума надійде до державного бюджету?

Задача 8. Дані криві виробничих можливостей країн А і Б.

Спираючись на графіки, треба обґрунтувати наступне:

- абсолютні й порівняльні переваги обох країн;
- пропорцію обміну цивільних (Ц) і воєнних (В) товарів на світовому ринку.
- визначити:

- обсяги виробництва і споживання товарів Ц і В при самозабезпеченні (відсутності міжнародної торгівлі);

- обсяги виробництва після абсолютної спеціалізації країн;

- обсяги експорту (-) та імпорту (+);

- обсяги споживання після міжнародного обміну;

- виграш (+) або програш (-) від міжнародної торгівлі.

Задача 9. Дані наступні вхідні цифри (млрд. доларів):

- експорт (Е) 50
- імпорт (І) 40
- активи, що придбані резидентами за кордоном (A_p), 30
- активи, що придбані нерезидентами в країні (A_n), 35
- проценти, що отримали резиденти за кордоном (Π_p), 10
- проценти, що отримали нерезиденти в країні (Π_n), 12

Використовуючи формулу Вальраса, для урівноваження лівої і правої частин рівності знайдіть по черзі необхідну додаткову величину:

- чистого експорту $\Delta ЧЕ$;
- чистих активів $\Delta ЧА$;
- чистих процентів $\Delta ЧП$.

Задача 10. Розрахуйте реальні (за роками) курси гривні до долара США і євро за прямим котируванням при наступних даних:

Рік	Долар (США)		Євро (€)	
	e_n (номінальний курс)	Дефлятор	e_n (номінальний курс)	Дефлятор
2011	1:5	1,05	1:7	1,03
2012	1:8	1,11	1:11	1,09

В Україні у 2011 р. ціни зросли на 15%, а у 2012 р. – на 22%.

Задача 11. Розрахуйте реальні (за роками) курси гривні до долара США і євро за прямим котируванням при наступних даних:

Рік	Долар (США)		Євро (€)	
	e_n (номінальний курс)	Дефлятор	e_n (номінальний курс)	Дефлятор
2011	1:7	1,11	1:9	1,01
2012	1:5	1,12	1:8	1,11

В Україні у 2011 р. ціни зросли на 17%, а у 2012 р. – на 24%.

4 ЗАЛКОВІ ПИТАННЯ

3 дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

1. Сутність загального поняття "Міжнародні економічні відносини".
2. Предмет та завдання курсу "Міжнародні економічні відносини".
3. Структура міжнародної економіки.
4. Значення вивчення курсу «Міжнародні економічні відносини» у підготовці менеджерів.
5. Короткий огляд історії міжнародних економічних відносин.
6. Особливості сучасних міжнародних відносин.
7. Світовий ринок та світове господарство.
8. Суть, види та показники світової торгівлі.
9. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
10. Інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами.
11. Теорії міжнародної торгівлі.
12. Особливості сучасної зовнішньої торгівлі України.
13. Суть, класифікація та сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами.
14. Транспортні витрати в міжнародній торгівлі.
15. Державне регулювання міжнародної торгівлі послугами.
16. Сутність платіжного балансу та його структура.
17. Методи зрівноваження ПБ.
18. Теорії ПБ.
19. Суть і сучасні особливості міжнародної трудової міграції.
20. Вплив міграційних процесів на економіку різних країн.
21. Міжнародне регулювання міграційних процесів.
22. Напрямки і форми інтеграції України в міжнародний обмін робочою силою
23. Характеристика основних форм міжнародного руху капіталу.
24. Економічні ефекти прямих закордонних інвестицій.
25. Сучасні проблеми іноземного інвестування в Україні.
26. Сутність і основні тенденції розвитку світової валютної системи.
27. Сутність міжнародних кредитних відносин.
28. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.
29. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.
30. Сутність та сучасні особливості міжнародних науково-технічних відносин.
31. Міжнародна передача технологій та її регулювання.
32. Сутність і головні передумови, етапи міжнародної економічної інтеграції (МЕІ).
33. Сучасні інтеграційні угруповання країн.
34. Економічні наслідки інтеграції країн.

35. Міжнародні економічні організації системи ООН.
36. Класифікація країн за станом соціально-економічного розвитку.
37. США у світовій економіці (СЕ).
38. Західна Європа у СЕ.
39. Японія у СЕ.
40. Країни, що розвиваються, у СЕ.
41. «Нові індустріальні країни» у системі світового господарства.
42. Країни з перехідною економікою у світовому господарстві.
43. Сутність сучасної зовнішньоекономічної політики України.
44. Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) та спрямування на євроінтеграцію.
45. Сутність та головні етапи економічної глобалізації.
46. Особливості сучасної економічної глобалізації та її основні форми.
47. Українська держава у контексті глобалізму.
48. Сутність економічного розвитку у світовому контексті, його фактори та сучасні моделі.

5 ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ *для студентів заочної форми навчання*

1. Етапи формування міжнародної економічної системи.
2. Види та характерні особливості сучасних міжнародних відносин.
3. Історія виникнення та розвитку світового ринку.
4. Структура міжнародної економіки.
5. Фактори та особливості розвитку сучасного світового господарства.
6. Типи класифікацій країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
7. Міжнародний поділ праці та його особливості на сучасному етапі.
8. Форми і напрями розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва.
9. Модифікація глобальної моделі міжнародного поділу праці.
10. Принципи МЕВ та їхня роль у розвитку міжнародних економічних відносин.
11. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища у сфері МЕВ.
12. Роль інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЕВ.
13. Проблеми участі України у міжнародному поділі праці.
14. Вплив НТР на інтернаціоналізацію виробництва.
15. Основні концепції міжнародної торгівлі.
16. Аналіз двох типів зовнішньоекономічної політики.
17. Сутність державного регулювання міжнародної торгівлі.
18. Роль посередницьких фірм у міжнародній торгівлі.
19. Методи регулювання сучасної міжнародної торгівлі.
20. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) у міжнародній торгівлі та принципи її діяльності.
21. Україна на світовому ринку товарів.
22. Проблеми інтеграції України у світові товарні ринки.
23. Роль іноземних інвестицій в трансформаційних процесах країн із перехідною економікою.
24. Регіональні особливості залучення прямих іноземних інвестицій в умовах глобалізації.

25. Фактори підвищення ефективності міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

26. Форми й методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях.

27. Основні доміанти та особливості інвестиційної стратегії України.

28. Міжнародний кредит як вираження інтернаціоналізації фінансово-кредитної сфери.

29. Вплив кредитного капіталу на ринкові перетворення в постсоціалістичних країнах.

30. Диверсифікація сучасних форм міжнародного кредитування.

31. Сучасний ринок єврокредитів : особливості та закономірності розвитку.

32. Особливості формування світового та регіональних ринків праці.

33. «Відплив умів» у сучасних міграційних процесах.

34. Міжнародна організація праці : її завдання та напрями діяльності.

35. Вплив глобалізації на міжнародну міграцію робочої сили.

36. Ефективна державна міграційна політика – передумова повноцінної інтеграції.

37. України у світовий ринок праці.

38. Сутність і основні тенденції розвитку міжнародних валютних відносин.

39. Види і цілі валютних операцій на світових валютних ринках.

40. Валютний ризик та його страхування у міжнародній підприємницькій діяльності.

41. Важелі регулювання валютних курсів та механізм їх використання.

42. Механізм функціонування світового валютного ринку.

43. Роль міжнародних розрахунків в обслуговуванні зовнішньоекономічних угод суб'єктів господарської діяльності.

44. Роль національних і колективних валют, а також золота в міжнародних розрахунках.

45. Форми державного регулювання системи міжнародних розрахунків.

46. Інтеграція України в міжнародний ринок банківських послуг.

47. Стратегії розвитку національних економік за поглиблення міжнародних процесів.

48. Динаміка і фактори розвитку міжнародних інтеграційних союзів.

49. Дезінтеграційні процеси у сучасному світі: причини, масштаби, наслідки.

50. Особливості регіональної політики Європейського Союзу.

51. Передумови інтеграції України у світове господарство.

52. Економічна природа глобальних трансформацій.

53. Глобальні проблеми як об'єкт міжнародного співробітництва.

54. Фактори глобалізації світових фінансових ринків.

55. Формування глобальної регулятивної системи.

56. Пріоритети та основні напрями здійснення зовнішньоекономічної політики України на сучасному етапі.

57. Європейський вибір України і його наукове забезпечення.

58. Стратегія України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО).

59. Приєднання України до СОТ: проблеми та перспективи.

60. Шлях інтеграції України у Європейський Союз: основні вимоги до членства, етапи приєднання та інституційний механізм.

61. Сучасні форми вияву і можливості розв'язання глобальних проблем людства.

62. Українська держава в контексті глобалізму.

63. Інформація - провідна ознака глобалізації.

64. Небезпечні тенденції глобалізації щодо країн, які розвиваються.

65. Особливості міжнародної торгівлі послугами.

Номер теми обирається за двома останніми цифрами залікової книжки:

Дві останні цифри залікової книжки	Цифра зменшення	Номер теми контрольної роботи
01-50	-	01-50
51-99	50	01-49
00	-	50

За змістом контрольна робота є письмовою формою самостійної роботи студентів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, розробляють план, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами. Розмір контрольної роботи – 20-25 аркушів формату А4 з вступом, як правило, трьома питаннями для розгляду, висновками й списком літератури. Обов'язковим є використання сучасного статистичного матеріалу по Україні. Перший варіант закінченого тексту здається для рецензування і наступного виправлення принципів помилок. Формою підсумкового контролю є захист роботи з отриманням оцінки. Більш докладно питання підготовки розглянуті у методичних вказівках до виконання контрольних робіт.

6 ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS. При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (тестування). Поточний контроль проводиться у письмовій формі двічі по закінченню кожного зі змістових модулів після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і проведені практичні завдання в межах кожного з двох змістових модулів.

Знання оцінюються за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання).

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу «так – ні»; «правильно – неправильно» тощо. *Оцінюються 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу «так-ні». Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань і умінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш правильною, найбільш повною, що частіше трапляється. У зв'язку з цим у запитальній частині завдань використовують вирази типу «як правило», «звичайно», «частіше за все» «головна причина», «найбільш часто», «найчастіше». *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовуються для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три,...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання на відповідність(на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. *Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.*

Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз запропонованого матеріалу, його синтез та вміння зробити висновки. У разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями «правильно-неправильно» використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі

твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді повинні бути тільки правильними або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю). В інструкції наведено правило вибору відповіді. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником «тому, що», є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними. *Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.*

Тест-задачі передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. *Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.*

Тестові завдання відкритого типу

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями. За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Для підсумкового оцінювання знань використовують двобальну національну шкалу («зараховано», «не зараховано») і стобальну шкалу оцінювання ECTS. Підсумок є сумою накопичених балів за двома поточними змістовими модулями. При незгоді студента і його бажанні змінити накопичену суму балів здійснюються залік у письмовій формі за заліковими білетами, які містять два теоретичні питання, тести і задачу, або за підсумковим тестовим завданням, що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни.

Залікові відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання.

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку «відмінно» ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «дуже добре». Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «добре». Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка «задовільно». Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка «задовільно (достатньо)». Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Оцінка «незадовільно». Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Оцінка «незадовільно». Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання.

Шкала перерахування оцінок результатів навчання у різних системах оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдокушин Е. Международные экономические отношения : Уч. пособие (6-е изд.) / Е. Авдокушин. – М., 2001. – 340 с.
1. Азарян Е. М. Международный маркетинг. / Е. М. Азарян. – Харьков, Студцентр, 2003.
2. Аконова Е. Мировая экономика и международные экономические отношения. / Е. Аконова. – М.: Феникс, 2001. – 416 с.
3. Александрова А. Международный туризм: Учебник. / А. Александрова. – М., 2002. – 470 с.
4. Басова Т. Практикум по курсу «Мировая экономика». / Т. Басова. – М., 2001. – 112 с.
5. Басовский Л. Мировая экономика: Курс лекций. / Л. Басовский – М., 2001. – 208 с.
6. Буглай В. Международные экономические отношения. 2-е изд. / В. Буглай. – М., 2001. – 256 с.
7. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі. 2-е вид. / І. Бураковський – Київ, 2000. – 241 с.
8. Вехи экономической мысли. – Т.6. – Международная экономика / Под общ. Ред. А. Киреева. – М.: ТЕИС, 2006. – 720 с.
9. Владимиров К. Митне регулювання. Навч. посібник. 2-е вид. / К. Владимиров. – Херсон, 2002. – 336 с.
10. Воронкова А. Е. Міжнародні економічні організації: навчальний посібник. Навчальний посібник. / А. Е. Воронкова, Л. В. Єрохіна, Л. І. Рябенко. – Київ : ВД «Професіонал», 2006. – 352 с.
11. Гладков И.С. Мировая экономика и международные экономические отношения. / И. С. Гладков. – М. :Издат. Дом «Дашков и К», 2003.
12. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: Підручник. / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. – Київ : Кондор, 2005. – 358 с.
13. Дахно І. І. Світова економіка. / І. І. Дахно. – Київ : ЦУЛ, 2006. – 264 с.
14. Ершов М.В. Валютные механизмы в современном мире. / М. В. Ершов. – М.: «Экономика», 2000.
15. Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю. Козака. – Київ : ЦУЛ, 2003
16. История европейской интеграции. – М.: Наука, 1996.
17. Киреев А. Международная экономика. В двух частях. / А. Киреев – М., 2001. – 416 с. и 488 с.
18. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. / Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, К. І. Ржепішевський. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 676 с.
19. Козак Ю. Міжнародна економіка: Навч. посібник. / Ю. Козак – Київ : ЦУЛ, 2002.– 436 с.
20. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник. 3-є вид. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – Київ, 2002. – 406 с.
21. Кругман П. Р. Международная экономика. Теория и политика. / П. Р. Кругман, М. Оберсфельд. – М.: МГУ/ЮНИТИ, 1997. – 799 с.
22. Линдерт П. Экономика мирохозяйственных связей. / П. Линдерт. – М.: Прогресс, 1992. – 520 с.
23. Ломакин В.К. Мировая экономика: Учебник для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. / В. К. Ломакин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 735 с.

24. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль I. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. / В. В. Липов. – Київ : «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
25. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль II. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії. Навчально-практичний посібник. / В. В. Липов. – Київ : «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
26. Майер Дж., Міжнародне середовище бізнесу: конкуренція та регулювання в глобальній економіці: Пер. з англ. / Дж. Майер, Д. Олесневич. – Київ, 2002. – 703 с.
27. Макуха С.М. Україна у міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації. / С. М. Макуха. – Харків : Легас, 2003. – 352 с.
28. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник / под ред. Л.Н. Красавиной. – М.: Финансы и статистика, 1994
29. Международные экономические отношения: Учебник для вузов / [В. Е. Рыбалкин, Ю. А. Щербанин, Л. В. Балдин и др.]; под ред. проф. В. Е. Рыбалкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004.
30. Міжнародна економіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни. [А. М. Поручник та ін.]; за ред. А. М. Поручника]. – Київ, КНЕУ, 2005. - 160 с.
31. Міжнародна економіка: Навч. посібник / За ред. Ю. Г. Козака, В. М. Новацького. – Київ : Центр навч. літ., Вид-во «АртЕк», 2002. – 436 с.
32. Міжнародна економіка та міжнародні відносини. Практикум / В. В. Козик та інш. – Київ.: Вікар, 2003
33. Міжнародна економіка: Підручник / А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін., За ред. А.П. Румянцева. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2004. – 449 с.
34. Мировая экономика / Под ред. А. С. Булатова. – М.: Юрист, 1999. – 734 с.
35. Мировая экономика: Краткий курс лекций / Под. ред. В. М. Воронина. – М., 2001. – 186 с.
36. Мировая экономика. Экономика зарубежных стран.: Учебник / Под ред. В. П. Колесова, М. Н. Осьмовой. – М.: «Флинта», 2001. – 480 с.
37. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. / В. Є. Новицький. – Київ : КНЕУ, 2003. – 948 с.
38. Овчинников К. Международное разделение труда: модели, тенденции, прогнозы / К. Овчинников. – М., 1998
39. Портер М. Международная конкуренция. / М. Портер. – М., 1993.
40. Притикіна О.Л. Міжнародні організації в системі світогосподарських зв'язків: Навч. посібник / М. Портер. – Дніпропетровськ, 2003.
41. Рут Ф. Міжнародна торгівля та інвестиції / Ф. Рут, А. Філіпенко. – Київ : Основи, 1998. – 744 с.
42. Савельєв Є. Міжнародна економіка. Теорія міжнародних торгівлі і фінансів / Є. Савельєв. – Київ, Економічна думка, 2002. – 504 с.
43. Світова економіка: Підручник / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, О. І. Рогач та ін. – Київ : Либідь, 2007. – 640 с.
44. Світове господарство в умовах глобалізації: Монаграфія / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, С. В. Фомішин. – Київ : Ніка-Центр, 2006. – 200 с.
45. Симионов Ю. Ф. и др. Мировая экономика и международные экономические отношения. / Ю. Ф. Симионов и др. – Ростов-на-Дону. Феникс, 2004 – 160 с.

46. Система світової торгівлі. Практичний посібник. Переклад з англ. – Київ, 2002. – 346 с.
47. Стратегія економічного розвитку в умовах глобалізації. Монографія. / За ред. Д. Г. Лук`яненка. – Київ, КНЕУ, 2001. – 430 с.
48. Транснаціональні корпорації / В. В. Рокоч, О. В. Плотніков, В. Є. Новицький, Л. П. Кудирко. – Київ : Таксон, 2001. – 304 с.
49. Україна і світове господарство на межі тисячоліть. / За ред. А. С. Філіпенка. – Київ : Либідь, 2002. – 470 с.
50. Ушакова Н. Г. Соціально-економічні типи країн. / Н. Г. Ушакова, І. І. Помінова. – Київ : Професіонал, 2004. – 304 с.
51. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Підручник. – Київ : Либідь, 2006. 384 с.
52. Фомишин С. В. Международные экономические отношения на рубеже тысячелетий. – Херсон: Олди-плюс, 2004. – 636 с.
53. Фомишин С. Международные экономические отношения. Практикум. – Херсон, 2002. – 246 с.
54. Хазбулатов Р.И. Мировая экономика: В 2-х т. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2001.
55. Храмов В. Зовнішньоекономічна політика. – Київ : МАУП, 2001. – 340 с.
56. Циганкова Т. Міжнародна торгівля. Навч. посібник. – Київ , КНЕУ, 2001. – 340 с.
57. Циганкова Т.М. Міжнародні організації: Навч.-метод. посібник. – Київ: КНЕУ, 2003. – 340 с.
58. Цыганков П. Теория международных отношений. Уч. пособие. – М., 2002. – 590 с.
59. Шевчук В. Міжнародна економіка. – Львів: Каменяр, 2003. – 719 с.
60. Шкваря Л. В. Мировая экономика в схемах и таблицах. – М., Изд-во Эксмо, 2005. – 352 с.
61. Школа І. М. Міжнародні економічні відносини / І. М. Школа, В. М. Козменко, О. В. Бабінська. – Київ : КНТЕУ, 2003. – 589 с.
62. Шнітцер М. Порівняння економічних систем. – Київ: Основи, 1997. – 520 с.
63. Юхименко В. В. Міжнародний поділ праці: Конспект лекцій. – Київ : КНТЕУ, 2001.
64. <http://www.kmu.gov.ua>
65. <http://www.rada.gov.ua>
66. <http://www.me.gov.ua>
67. <http://www.minfint.gov.ua>
68. <http://www.ssmc.gov.ua>
69. <http://www.ukrstat.gov.ua>
70. <http://www.worldbank.org.ru>

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до організації самостійної роботи, практичних занять та
виконання контрольних робіт з дисципліни

«Міжнародні економічні відносини»

*(для студентів курсу 2 курсу денної і заочної форм навчання
спеціальності 073 – Менеджмент)*

Укладач **МОЖАЙКІНА** Наталія Василівна

Відповідальний за випуск *І. А. Островський*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2016, поз. 307 М

Підп. до друку 20.12.2016 Формат 60x84/16

Друк на різнографі. Ум. друк. арк. 1,9

Зам. № Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.